

با توجه به منابع دینی معیار و ملاک انتخاب اصلاح در انتخابات ریاست جمهوری چیست؟

با توجه به حضور قابل توجهی از کارشناسان اسلامی در مجلس خبرگان قانون گذاری و نقش فعال آن در تدوین قانون اساسی می توان شرایطی که برای ریاست جمهوری در قانون اساسی بیان شده است را برگرفته از منابع دینی دانسته و آن را ملاک صلاحیت افراد برای این مسئولیت مد نظر قرار داد با این وجود برای انتخاب اصلاح ، به بعضی از معیارها و ملاک ها اشاره می شود:

۱. تقوا:

یکی از شرایط ریاست جمهوری و به عبارت بهتر یکی از معیارها برای انتخاب اصلاح تقواست. حضرت علی علیه السلام در نامه به مالک اشتر به مسئله تقوا تاکید دارند و فرموده است: «امرہ بتقوی اللہ» [۱] البته تقوا با تمام ابعاد آن. به عنوان مثال وقتی کاندیدایی در معرفی خودش و همچنین در زمان تبلیغات انتخاباتی رعایت کند و به دیگر کاندیداهای تهمت نزند و در چارچوب حرف بزنند و وعده و وعید ندهد و خلاصه تقوای سیاسی ، اجتماعی و... داشته باشد یکی از بهترین ملاک برای انتخاب اصلاح می باشد.

امام خمینی (ره) هم به این مسئله اشاره دارند و فرموده اند: «ما احتیاج به رجالی متدين و قابل اعتماد داریم که در عضویت شورایی پس از سقوط رژیم شرکت کنند» [۲]

۲. ولایت پذیر باشد:

همانطور که حضرت علی علیه السلام فرموده است: «و والی الامر عليك فوقك» [۳] یکی از مسلمات و مبانی جمهوری اسلامی مسئله ولایت فقیه می باشد که باید از اول تا آخرین روز زمان ریاست جمهوری اش از ولی فقیه اطاعت کند. پس مردم باید توجه داشته باشند که یکی دیگر از ملاک های انتخاب اصلاح ، ولایت پذیری کاندیدا می باشد و آن را می توان از طریق پرسش از متخصصین اهل فن و همچنین مراجعه به سابقه کاندیدا تا حدی تشخیص داد.

امام خمینی(ره) هم به این مساله خیلی تاکید داشتند و فرموده اند انقلاب ما یک انقلاب فرهنگی است و هدف اصلی ایشان از نهضت و انقلاب احیاء و اجرای احکام اسلامی است و این زمانی عملی می شود که رئیس جمهوری از ولی فقیه تبعیت کند و در همه کارها تحت نظر حاکم اسلامی باشد تا کارهای برخلاف اسلام انجام نگیرد چون از نظر ما ولی فقیه ادامه امامت و رسالت می باشد و به همین خاطر تبعیت از آن لازم و ضروری است.

۳. تبعیت از قانون:

می توان گفت یکی از مواردی که امام خمینی(ره) به آن تاکید داشتند تبعیت از قانون بود و در این مورد فرموده است «در اسلام قانون است. همه تابع قانونند و قانون هم قانون خداست. قانونی است که از روی عدالت الهی پیدا شده است. قانونی است که قرآن است، قرآن کریم است و سنت رسول اکرم(ص) است. همه تابع او هستیم و همه باید روی آن میزان عمل کنیم. فرقی ما بین اشخاص نیست در قانون اسلام. فرقی مابین گروه ها نیست» [۴]

امام خمینی(ره) حکومت اسلامی را حکومت قانون می دانند و به همین خاطر به آن تاکید دارند. حضرت علی علیه السلام هم فرموده است: «و اتباع ما امر به فی کتابه» [۵]

حاکم اسلامی در زمان غیبت کبرا ولی فقیه می باشد، برای اطاعت از ولی فقیه که ادامه امامت و رسالت است باید به سراغ قرآن و دستورات آن رفت. قرآن راه اطاعت خدا را مشخص کرده است و هم چنین راه را برای اطاعت از پیام و کلام رسول خدا(ص) هموار ساخته است.

۴. ساده زیستی:

یکی دیگر از معیارهای انتخاب اصلاح ، ساده زیستی و دوری از تجملات و تشریفات می باشد. همانطوری که حضرت علی علیه السلام فرموده است: «اوئلک اخف علیک مؤونه» [۶]

امام خمینی (ره) هم به این مسئله خیلی تاکید داشته و در این مورد فرموده است: «آخرین نکته ای که در اینجا... باید از باب تذکر عرض کنم و بر آن تاکید نمایم مساله ساده زیستی و زهدگرایی... است... و از گرایش به تجملات و زرق و برق دنیا دون شان... و اعتبار نظام جمهوری اسلامی ایران است پرهیز کنند و بر حذر باشند» [۷]

امام خمینی (ره) در مورد کاخ نشینی فرموده است: «آن روزی که دولت ما توجه به کاخ پیدا کرد، آن روز است که باید ما فاتحه دولت و ملت را بخوانیم. آن روزی که رئیس جمهور ما خدای نخواسته، از آن خوی کوخرشینی بیرون برود و به کاخ نشینی توجه بکند، آن روز است که انحطاط برای خود و برای کسانی که با او تماس دارند پیدا می شود. آن روزی که مجلسیان خوی کاخ نشینی پیدا کنند خدای نخواسته، و از این خوی ارزنده کوخرشینی بیرون بروند، آن روز است که ما برای این کشور باید فاتحه بخوانیم» [۸]

حضرت علی علیه السلام به مردم بصره فرمود: «ای مردم بصره ، بر من خورده مگیرید (سپس به پیراهن خود اشاره کرده و فرمود): این از دستبافت های همسر من است» [۹]

۵. تخصص و تعهد:

یکی دیگر از ملاک های انتخاب اصلاح علاوه بر تعهد ، تخصص داشتن همکاران رئیس جمهور می باشد. البته مقداری تشخیص آن مشکل می باشد ولی به هر حال به نظر می رسد در انتخاب اصلاح یک معیار مهم می باشد، همانطوری که امام به این مسئله اشاره کرده و فرموده است: « دولت بدون گزینش اشخاص متعدد و متخصص در رشته های مختلفه موفق نخواهد شد و دولتمردان در گزینش همکاران به کارданی و تعهد آنان و بهتر خدمت کردن آنها به کشور و در منافع ملت بودن آنان تکیه کنند تا در پیش حق تعالی و ملت رو سفید باشند و در امور موفق باشند، نه بر دوستی و آشتایی و حرف شنوی بی تفکر و تأمل که این رویه موجب ناکامی در خدمت به کشور است. دوست خوب برای دست اندکاران آن است که در پیشرفت امور محوله به آنان مؤثر باشد و در خدمت ملت باشد، نه در خدمت آنان، هر که و هر چه خواهد بود. دولتمردان از دانشمندان و متخصصان متعدد استعداد کنند تا راز موقیت را به دست آورند. دولتمردان با رویه و فکر واحد برای رسیدن به آنچه صلاح اسلام و کشور است به پیش روند. و این سیاست صحیح اسلامی است» [۱۰]

۶. حمایت از محرومان و مستضعفان:

یکی دیگر از معیارهای انتخاب اصلاح این است که از قشر مستضعف و طبقه پائین جامعه باشد تا بتواند از محروم و مستضعفان حمایت کند و به فکر آنها باشد و وضع معیشت آنها رسیدگی کند. پیامبر اسلام (ص) هم به پیروان خود توصیه می کرد که از مستضعفان حمایت کنند و هم چنین در یک روایتی از امام صادق علیه السلام آمده است که یکی از خصلت های مهم سلمان فارسی آن بود که مستمندان و مستضعفان را دوست می داشت و مجالست با آنان را بر مجالست با ثروتمندان ترجیح می داد [۱۱].

امام خمینی (ره) هم بر حمایت از محروم و مستضعفان تاکید می کردند و در این مورد فرموده اند: « توجه داشته باشند رئیس جمهور و وکلای مجلس از طبقه ای باشند؛ که محرومیت و مظلومیت مستضعفان و محرومیت جامعه را لمس نموده و در فکر رفاه آنان باشند» [۱۲]

در مجموع این ویژگی های که به اختصار در باره آن پرداختیم می تواند ملاک و معیارهای خوبی برای انتخاب اصلاح برای تصدی ریاست جمهوری باشد که علاوه بر آن ملاک هایی چون داشتن برنامه مدون و برخورداری از مدیریت قوی، دارای روحیه استقلال و خودبادری و عدم گرایش به غرب، حسن سابقه و شهرت و نداشتن سوء ظن به آن از مواردی است که می توان بر موارد فوق افزود.

پاورقی ها:

[۱]نهج البلاغه، ترجمه دکتر شهیدی، نامه ۵۳ ص ۳۲۵

[۲].صحیفه امام، ج ۵، ص ۱۵۱

[۳]نهج البلاغه، همان، ص ۳۲۶

[۴].صحیفه امام، ج ۹ ص ۴۲۵

[۵]نهج البلاغه ، همان

[۶]نهج البلاغه.همان

[۷].صحیفه امام، ج ۲۰، ص ۳۴۲

[۸].همان؛ ج ۱۷، ص ۳۷۶

[۹]بحارالانوار، ج ۴۰، ص ۳۲۵

[۱۰].صحیفه امام، همان، ج ۱۹، ص ۱۵۷ و ۱۵۸

[۱۱].بحارالانوار، ج ۲۲، ص ۳۲۷

[۱۲]وصیت نامه سیاسی الهی امام(ره)

مرکز مطالعات و پاسخگویی به شباهت حوزه‌های علمیه